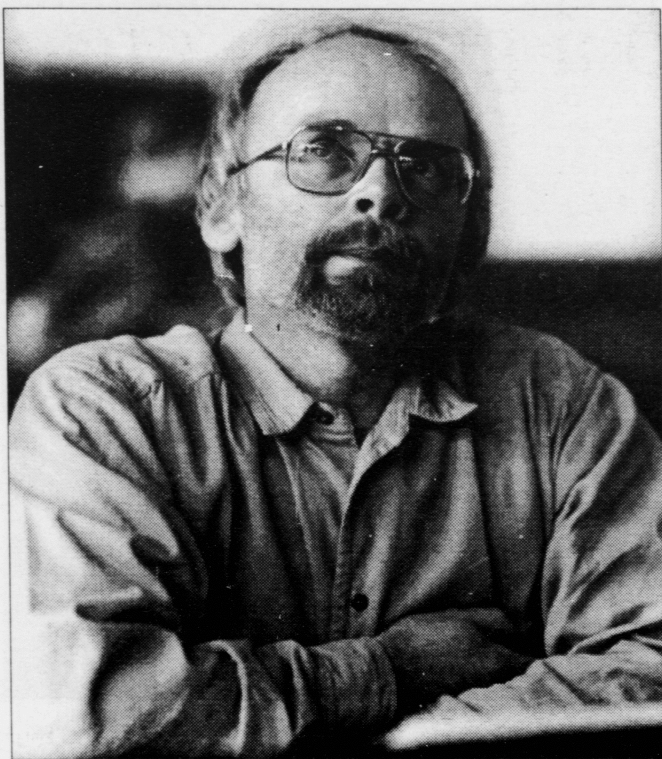

høvissamanhangi og frá á-
virkan, sum fólk og umstøð-
ur hava havt.

Gott dømi um, hvussu
Hanus í viðgerðini sansar
yrkingina, heldur enn at
greina hana eftir meira skip-
aðum reglum, siggja vit í
umrøðuni av yrkingini
»Cello«, frá 1933. Hann
sigur m.a.:

At lesa hana er sum at sita
einsamallur inni á eini vín-
stovu ein seinnapart í einum
stórbýi – kanska við einum
javnara – og hoyra
streingjaljóð syndra alla tíð-
arbundna trygd: natúrina,
menniskjád, alla trúgv, allar
hugsjónir og til seinast – í
einum minniligum ørindi –
sjálvt heim landið:

*Leyvið dettur, dettur
havið stettir, stettir -
tá um aldarøð er farið,
hvat av Føroyum
er tá eftir?*

Hetta er sera vekjandi háttur
at umrøða skaldskap. Hann
krevur, vegna sitt subjektiva
lyndi, to ein strangan og ikki
minst ógvuliga skald-
skaparkonan umsitara. Tað
er skiligt, at Hanus An-
dreasen er samvitskufullur
tulkari, sum ongantíð fellur
til tómt orðaskvaldur ella
klisjénýtslu.

Hanus ger, í umrøðum
av skaldskapi Janusar, fitt
burtúrur týðingunum, og
eitt lítið dømi kann her vísa,
hvussu neyvliga og væl hesar
metingar eisini eru frá-
gingnar. Tað er í viðgerðini
av týðing Janusar av »The
Raven« hjá Edgar Allan
Poe. Hann greiðir fyrst frá
sambandi Janusar við yrk-
ingina, hansara kunneleika til

Poe, hvussu hann, í brøvum
til Onnu citerar úr »The Ra-
ven« og »Ulalume«. Hann
metir um týðingina, hvussu
fri hon er, hennara kattleika,
og heftir seg so víðari við
tað so torýdda »never-
more«, sum ørindini enda
við í hesi víðagittu yrking.
Til tess at kunna greiða
spurningin og seta loysn
Janusar í eitt perspektiv,
hefur hann kannað
svensku, donsku, norsku og
íslendsku týðingarnar og
kemur so aftur til týðing
Janusar – eingi ráð –. Hann
kannar síðani ljóðliga árin-
ini og rímvirðið og metir at
enda, at slíkt skaldskapar-
ligt sjálvbjargni, sum hetta
er dømi um, kemur hugs-
andi úr tí keldu, sum kvæð-
ini hava verið hjá skaldi-
num. Hetta verður so aftur
neyvari staðfest við øðrum
dømi, tá ið reglan »Is there
– is there – balm in Gilead«
verður umsett til hitt næstan
ófatiliga lætta og rætta
»Grøða smyrsl meg hinu-
megin«, har orðið smyrsl í
akkurat hesari merkingini
hefur fyrirdømi í einum ør-
indi í Regin Smiði.

EPILOGUR

Verkið um J. H. O. Djur-
huus endar við ellivu síðum
longum epilogi, har Hanus
Andreasen skilgiga visir,
hvussu væl hann er komin
at kenna skaldið og menn-
iskjád Janus Djurhuus.
Hann brúkar myndina
»tvørsagnarportrið«, sum
lesarin má fara igjøgnum,
skal hann skilja tvørsagnir-
nar – paradoksini, sum støð-
ugt takast í Janusi. Hann
kannar sjarmuhugtakið –
heilt upp ímóti tí minni

góðsliga psykopatihugtaki-
num og hann ger meting av
politiska og tjóðskaparlaga
lyndi Janusar. Hann ger sær
tankar um vit ella intelli-
gens hansara, um hugflogið
og um vitan hansara og tek-
ur at enda samanum skaldið
við tankavekjandi sjónar-
miðum um, hví hann yrkti,
sum hann yrkti. Janus er
romantiskt skald í ávisari
andsøgna til samtíðarráðið,
sum var sjúmbolisma, ung
modernisma, realisma og
samanumtikið frígering úr
fornligum höftum.

Seinasta reglubrotið í
verkinum er ein, kanska í
so stutt, eftirmeting av yrk-
ingum Janusar. Sera bein-
rakið punktum at enda verk-
ið við, er seinasti setning-
urin, har sagt verður um
yrkingarnar, at tær eru:
»Sum lið í tí framhaldandi
millumtekstliga dansi-
num.«

Nú eru so hesi trý bindini
í verkinum um lív og skald-
skap J. H. O. Djurhuusar
komin at standa í míni bók-
reól – undir liðini á stóra
savninum, har Kristian Ma-
tras fekk saman í eina út-
gávu allar yrkingar Janusar.
Eg kenni meg vísan í, at eg
fari ofta at venda aftur til
hesar bókur, at lesa í teim-
um, tí tær eru væl skrivaðar
og frægt at lesa til undir-
halds, at hava gleði av teim-
um, tí tær vísa mær tulk-
ingar á høgum stóði av tí
besta vit eiga í føroyskum
skaldskapi, og tí at tær geva
mær livandi og sannførandi
mynd av skaldinum og inn-
lit í eitt spennandi tíðarskeið
í føroyskari mentanarsøgu.

Guðrun Gaard

Ein heilsan til pabba á 90 ára føðingardegnum

Leygardagin 3. januar fyllir hesin væl-
kendi maður 90 ár.

Olaf Frits Krossteig – sunnanfjórðs
bara róptur Krossteig – er føddur í Lor-
vík tann 3/1-1908 og var elstur og ein-
asti beiggi av seks systkjum. Av teimum
fimm systrunum eru bert tveir enn eftir
á lívi. Foreldrinu vóru Óli Krossteig, Óli
hjá Óla róptur, og Maria Trossteig úr
Niðristovu.

Krossteig traðkaði sínar barnaskógvar
í Lorvík, og mundu tað vera nøkur rík
ár, at vaksa upp ímillum sjómenn og
bøndur. Neyvan mundi tú nakrantíð
droyma um, at tú yrkti her í lívinum
skuldi verða skúlalærari.

Mær kemur til hugs ein morgun í mai
'94, okur báðir stóðu úti við Millugarðin
á Økrum, tá ein slupp kom við fullum
segulum inn um bøðarnar í fjørðinum, og
tú spurdi meg, hvat hatta var fyrri eitt
skip. Eg segði tær, at tað var Norðlýsið
úr Havn, sum kom til Regattasiglingina,
ið verða skuldi á Vágstírið sama dag.
Tú stóð tigandi eina løtu, men so segði
tú: Ja, fyrstu ferð eg kom inn á Vágstírið
var við einum deyðsiglara, sum æt
»Norðlýsið« (tøgn eina løtu) – ja og var
hetta fyrstu ferð í lívinum, okur sóu
elektrisk ljós, tað var nevniliga komið í
Vági árið fyrri.

Ikki mundi tú hugsa tá, at tú skuldi
koma at liva ein stóran part av lívi tínum
á sunnara arni av Vágstírið.

Hesin túrur kom at standa sum eitt
míni í lívi tínum; hetta skuldi verða ein
royndartúrur, sum pápi tín tók teg við
suður til Vágs á beding. Hann var skipari
á Norðlýsinum; men á veg norður bleiv
illveður á landsynningi, og var tú meira
deyður enn livandi. Tá tykur komu á
Fuglafjórð, segði hin gamli: Nei, eg havi
ikki kreftir at taka teg við í ár og siggja
teg liggja so sjúkan, so tú má biða til
næsta ár. Hesin minniligi túrur skuldi
verða tann seinasti, sum tú var saman
við pápa tínum, tí um heystið gekk hann
burtur við Norðlýsinum og allari mann-
ingini.

Hetta vóru sjálvsagt tungir dagar hjá
tykkum, og komu tí ómma tín og yngsti
sonur hennara, Jákup Olivar, inn til
tykkum at búgva, men heldur ikki honum
var lívið lagað, tí hann fórst við Onnu

árið eftir 24 ára gamal, og mundi hetta
seta stopp fyrri tínum dreymum at blíva
sjómaður.

Krossteig fór 18 ára gamal til Havnar
í 1926 á lærarskúla, haðani hann fekk
prógv í 1929.

Tá var ikki so lætt at fáa lærarastarv,
so tey fyrstu árinu starvaðist hann sum
ferðalærari runt um í Føroyum.

Fyrst við Gjógv, í Lorvík og Kaldbak.
So í Akrabergi og Víkarbyrgi. Síðani í
Norðradali og Saksun. Eftir hetta aftur í
Suðuroy – fyrst á Økrum og í Lopra,
síðani í Vági og til endans aftur á Leiti
tey seinastu 26 árin.

Frásøgumaður ert tú góður, minnið er
sera gott, og er tað stuttligt at hoyra teg
siga frá ymiskum hendinum og fólki,
sum tú kom at kenna runt um á hesum
plásum.

Hvør minnst ikki tær frálíku sending-
arnar í Útvarpi Føroya, har Niels Juel
Arge hevði samrøðu við teg, og tú so
hugtakandi greiddi frá.

Mong eru bórini, sum hava gingið í
skúla hjá tær tey 45 árin, tú var lærari,
og mangar er heilsanirnar, eg eri biðin
um at bera tær, tá eg eri komin í prátt við
onkran fyrrverandi næming hjá tær.

Tað man eisini fløva eitt gamalt kenn-
arahjarta at fáa heilsanir á hvørjum ári
sendandi úr útlondum, eitt nú Stórabet-
randi og so fjarskotnum londum sum úr
USA.

Hugurnar til jørð og seyð hefur altíð
eyðkent teg, og var tú seyðamaður bæði
á Leiti og Bláabergi í nógv ár. Tá lemb-
ingin var fyrri, skuldi tíðliga verða farið
frá húsum fyrri at náa runt og vera aftur
til skúlan lík. 8.00 um morgunin, og
mangar góðar lótur burtur í leiti minnst
eg aftur á við takksemi.

Skúlin og húsin á Leiti bleiv heim
okra, í 1957 kom eisini kirkjan, og var
tú deknur og organistur har til í oktober
1975, tá tú fór til Havnar at búgva. Hetta
stendur sum ein karmur um míni barna-
og ungdomsár, og er tað ongin býarmynd
– hvørki her á landi ella aðrastaðni –
sum kann metast við tann uppvøkstur
og lærdom, eg her fekk frá mammu og
ter, og tað eri eg ómetaliga takksamur
fyrri.

Tá ein nær ein aldur sum tú at blíva
90 ár, tá veit ein, at sólin er komin vestur
á luftina. Men sum tú sjálvur sigur: »Eg
taki ein dag í senn og takki Guði fyrri
teir, sum eg fái«. Og just hetta at takka
Guði fyrri tað, sum tú hefur fingið, hevur
sermerkt teg, tí ongantíð havi eg sæð teg
ónøgðan við nakað, tú hefur fingið, men
altíð takksamur. At kunna siga takk er
ein góð gáva at eiga her í lívinum, og er
hetta nakað, sum tú enn minnir okkum
á, tá ið høvi býðst, hóast vit øll eru vaksin
og flugin úr reiðri.

Góði pabba, hjartaliga tillukku á tínum
90 ára degi, og mamma tillukku við teim-
um 80, sum var í mai, og má Harrin vera
hjá tykkum og styrkja tykkum og geva
okkum nógv góðar lótur saman afturat.

ÓJK

sosíalúrin

– vit seta út í kortið